

STANOVISKO RADY**zo 14. marca 2006****k aktualizovanému programu stability Holandska na roky 2005 – 2008**

(2006/C 82/07)

RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na Zmluvu o založení Európskeho spoločenstva,

so zreteľom na nariadenie Rady (ES) č. 1466/97 zo 7. júla 1997 o posilnení dohľadu nad stavmi rozpočtov a o dohľade nad hospodárskymi politikami a ich koordinácii ⁽¹⁾, a najmä na jeho článok 5 ods. 3,

so zreteľom na odporúčanie Komisie,

po porade s Hospodárskym a finančným výborom,

ZAUJALA TOTO STANOVISKO:

- (1) Rada 14. marca 2006 preskúmala aktualizovaný program stability Holandska na obdobie rokov 2005 až 2008.
- (2) Po silnom hospodárskom raste v druhej polovici 90. rokov, kedy rast HDP dosahoval ročnú priemernú úroveň 3,75 % s podporou prudko rastúceho trhu s nehnuteľnosťami a rastúcich cien akcií, sa rast zastavil najprv v rokoch 2002 a 2003 a opäť na začiatku roka 2005. Po dosiahnutí značného prebytku v roku 2000 sa saldo verejných financií prudko zhoršilo a v rokoch 2001 a 2002 sa zmenilo na deficit, ktorý v roku 2003 prekročil referenčnú hodnotu 3 % HDP. Rada 2. júna 2004 rozhodla, že Holandsko má nadmerný deficit, a odporučila, aby došlo k jeho odstráneniu do roku 2005. Už v roku 2004 došlo k významnej konsolidácii rozpočtu, čo viedlo k zníženiu deficitu na úroveň 2,1 % HDP v roku 2004. Rada 7. júna 2005 rozhodla, že nadmerný deficit v Holandsku bol v roku 2004 odstránený, a preto zrušila rozhodnutie o nadmernom deficite.
- (3) Rada vo svojom stanovisku z 18. januára 2005 k predchádzajúcej aktualizácii programu stability týkajúcej sa obdobia rokov 2004 – 2007 vyzvala Holandsko, aby do roku 2005 zaistilo zníženie deficitu pod úroveň 3 % HDP a aby vzhľadom na riziko cyklickosti a problémy spojené so starnutím obyvateľstva prijalo nevyhnutné opatrenia na dosiahnutie takmer vyrovnanej rozpočtovej pozície.
- (4) Pokiaľ ide o plnenie rozpočtu v roku 2005, v aktualizácii z decembra 2005 sa odhadovalo, že deficit verejných financií klesne na úroveň 1,2 % HDP v porovnaní s cieľovým deficitom 2,6 % HDP stanoveným v aktualizácii programu stability z novembra 2004 a predpokladaným deficitom 1,8 % HDP v predpovedi útvarov Komisie z jesene 2005. Najväčší podiel na tomto zlepšení možno prisúdiť vyšším príjmom oproti očakávaniu, a to najmä príjmom z vyšších cien plynu, vyšších dividend, DPH a dane z príjmov právnických osôb. Podľa najnovších odhadov predložených Parlamentu je dokonca pravdepodobné, že deficit v roku 2005 je blízko úrovne 0,75 % HDP, čo je podstatne menej, než sa predpokladalo v aktualizácii programu.
- (5) Aktualizácia programu stability Holandska z decembra 2005 týkajúca sa obdobia rokov 2005 až 2008 bola predložená Komisii 22. decembra 2005 (t. j. tri týždne po konečnom termíne stanovenom v kódexe pravidiel na 1. decembra). Podľa holandských orgánov bolo neskoré predloženie aktualizácie spôsobené ich snahou zahrnúť do nej nové hospodárske prognózy a možné doplnkové opatrenia. Program vo všeobecnosti zodpovedá vzorovej štruktúre programov stability a konvergenčných programov, ktorá je uvedená v novom kódexe pravidiel ⁽²⁾.

⁽¹⁾ Ú. v. ES L 209, 2.8.1997, s. 1. Nariadenie zmenené a doplnené nariadením (ES) č. 1055/2005 (Ú. v. EÚ L 174, 7.7.2005, s. 1). Dokumenty, na ktoré sa odkazuje v tomto texte, možno nájsť na webovej stránke: http://europa.eu.int/comm/economy_finance/about/activities/sgp/main_en.htm.

⁽²⁾ Niektoré kapitoly chýbajú (celkový politický rámec) alebo nie sú úplné (kvalita verejných financií, štrukturálne reformy). Povinné údaje týkajúce sa základných predpokladov v programe chýbali, ale holandské orgány ich neskôr poskytli. Chýba dôležitá časť nepovinných údajov stanovených v novom kódexe pravidiel.

- (6) V programe sa predpokladá, že sa rast reálneho HDP zvýši z odhadovanej úrovne 0,75 % v roku 2005 na 2,5 % v roku 2006 aj v roku 2007 a potom sa spomalí na úroveň 2,25 % v roku 2008. Základom predpokladaného zvýšenia rastu je oživenie domáceho dopytu, ako aj exportu. Tieto prognózy hospodárskeho rastu a z nich vyplývajúce postupné znižovanie zápornej produkčnej medzery sú vzhľadom na posledné pozitívne údaje o hospodárstve pravdepodobné. Očakáva sa, že sa inflácia ustáli na úrovni 1,5 % v roku 2006 a potom poklesne tesne nad úroveň 1 % v roku 2007, čo sa zdá byť podhodnotený údaj aj v porovnaní s jesennou predpoveďou útvarov Komisie.
- (7) Hlavným strategickým cieľom orgánov je dosiahnuť zdravé verejné financie na podporu trvalo udržateľného hospodárskeho rastu a na pokrytie nákladov súvisiacich so starnutím obyvateľstva. Po významnej konsolidácii dosiahnutej v rokoch 2004 a 2005 by sa mal podľa aktualizácie programu stability z roku 2005 deficit verejných financií zvýšiť na úroveň 1,5 % v roku 2006 a potom by sa mal ustáliť na úrovni okolo 1,1 % HDP, pričom primárny prebytok by mal zaznamenať podobný vývoj. V porovnaní s predchádzajúcim programom, v ktorom sa počítalo s nepretržitým znižovaním deficitu, sa v novej aktualizácii zohľadňuje lepší výsledný deficit oproti očakávaniam, a to na úrovni 1,2 % HDP v roku 2005, a v kontexte porovnateľného makroekonomického scenára na rok 2006 a ďalej sa predpokladá jeho ustálenie zhruba na tejto úrovni (s výnimkou zhoršenia v roku 2006).
- (8) Na základe výpočtov útvarov Komisie vychádzajúcich z informácií v programe a podľa spoločne dohodnutej metodiky by sa štrukturálne saldo po výraznom zlepšení, keď sa dosiahol prechod z deficitu vo výške 2,25 % HDP v roku 2003, keď bol zaznamenaný nadmerný deficit, na vyrovnanú pozíciu v roku 2005 odrážajúc tak silné úsilie o úpravu v súlade s Paktom stability a rastu, malo v roku 2006 zhoršiť a dosiahnuť deficit vo výške takmer 0,75 % HDP pri existencii znižujúcej sa, hoci stále zápornej produkčnej medzery. Polovica tohto štrukturálneho zhoršenia súvisí so skutočnosťou, že podniky zaplatili v roku 2005 vyššie preddavky na daň oproti očakávaniam v snahe využiť úrokové sadzby poskytované vládou, ktoré boli vyššie než trhové, čo by sa malo zodpovedajúcim spôsobom prejavíť v roku 2006. Saldo štrukturálneho deficitu by sa potom malo ustáliť na úrovni deficitu mierne nad polovicou percentuálneho bodu HDP. V programe je stanovený strednodobý cieľ týkajúci sa rozpočtovej pozície v podobe štrukturálneho salda (t. j. cyklicky upraveného salda bez jednorazových alebo iných dočasných opatrení) v rozmedzí -0,5 % až -1 % HDP. Tento strednodobý cieľ je primeraný, pretože je v rozpätí stanovenom pre eurozónu a členské štáty systému ERM II v Pakte stability a rastu a v kódexe pravidiel a zároveň zodpovedajúco odráža pomer dlhu k HDP a priemerný rast potenciálneho produktu v dlhodobom horizonte. Napriek predpokladanému zhoršeniu fiškálnej situácie v roku 2006 by mal deficit zostať v medziach strednodobého cieľa stanoveného v programe.
- (9) Zdá sa, že riziká ohrozujúce rozpočtovú stratégiu sú vo všeobecnosti vyvážené a rozpočtové výsledky po roku 2006 by mohli byť dokonca o niečo lepšie, než sa predpokladá. Na jednej strane súčasné ukazovatele naznačujú silné oživenie hospodárskej činnosti, deficit v roku 2005 by mal byť podľa očakávaní podstatne nižší a je možné, že rozpočtové prognózy na rok 2006 a neskôr sú v programe podhodnotené, ak bude cena ropy vyššia, než sa predpokladá v programe, pretože v takom prípade by sa zvýšili príjmy rozpočtu z plynu, zatiaľ čo predpoveď rastu už s takýmito vyššími cenami ropy počíta. Na druhej strane by však niektoré z výsledkov, ktoré boli v roku 2005 oproti očakávaniam lepšie, mohli spôsobiť aj negatívne pretrvávajúce účinky. Navyše nie je jasné, či sa v plnej miere dosiahnú očakávané rozpočtové úspory z reforiem systémov zdravotného a sociálneho zabezpečenia, ktoré nadobudli účinnosť na začiatku roka 2006, keďže ešte nie je možné presne posúdiť vplyv týchto reforiem na správanie sa obyvateľstva.
- (10) Pri zohľadnení uvedeného posúdenia rizík sa zdá, že rozpočtová stratégia opísaná v programe je dostatočná na to, aby sa zabezpečilo udržanie strednodobého cieľa počas programového obdobia. Plánované štrukturálne saldo je v každom roku v medziach strednodobého cieľa stanoveného v programe a je lepšie než minimálna referenčná hodnota štrukturálneho deficitu na úrovni asi 1 % HDP, čo zaisťuje dostatočnú rezervu proti prekročeniu referenčnej hodnoty 3 % HDP v prípade nepriaznivého cyklického vývoja. Napriek silnému hospodárskemu oživeniu však dôjde v roku 2006 k zhoršeniu štrukturálneho salda o 0,75 % HDP, hoci toto zhoršenie je čiastočne zapríčinené výnimčnými faktormi. Ak sa potvrdia nedávne informácie o pozitívnom výsledku za rok 2005, fiškálne zhoršenie zahrnuté v cieľi na rok 2006 by mohlo byť ešte výraznejšie, ak orgány neprijmú opatrenia na to, aby mu zabránili.

- (11) Verejný dlh by sa mal podľa programu v roku 2006 značne stabilizovať na úrovni 54,5 % HDP a následne postupne znižovať na úroveň 53 % v roku 2008. Tieto prognózy sa v značnej miere zhodujú s prognózami útvarov Komisie. Riziká pre prognózy týkajúce sa dlhu vyplývajú predovšetkým z rizík spojených s prognózami deficitu, ktoré sú, ako už bolo uvedené, značne vyrovnané.
- (12) Pokiaľ ide o udržateľnosť verejných financií, zdá sa, že Holandsko je v súvislosti s plánovanými rozpočtovými nákladmi na starnutie obyvateľstva vystavené strednému riziku. Súčasná úroveň dlhu neprekračuje hodnotu 60 % HDP, ktorá je stanovená v zmluve, a nedávne zlepšenie rozpočtovej situácie v Holandsku prispelo k zníženiu rizík ohrozujúcich dlhodobú udržateľnosť. Uskutočnenie nedávnej reformy systému starostlivosti o osoby so zdravotným postihnutím tiež prispeje k obmedzeniu verejných výdavkov z dlhodobého hľadiska. Avšak, ak sa aj plánovaný budúci rast príjmov zohľadní v plnej miere, nebude najmä kvôli odloženému zdaňovaniu dôchodkov, postačovať na kompenzáciu nárastu verejných výdavkov z dlhodobého hľadiska. Na úplné vyváženie vplyvu starnutia obyvateľstva bude preto možno potrebná ďalšia rozpočtová konsolidácia.
- (13) Plánované opatrenia v oblasti verejných financií sú vo všeobecnosti v súlade so všeobecnými usmerneniami pre hospodárske politiky zahrnutými v integrovaných usmerneniach na obdobie rokov 2005 – 2008. Obzvlášť sú v súlade s integrovaným usmernením pre zabezpečenie hospodárskej stability prostredníctvom dodržania strednodobého rozpočtového cieľa v priebehu hospodárskeho cyklu. Program je tiež v súlade s integrovaným usmernením pre zabezpečenie hospodárskej udržateľnosti vzhľadom na plánované náklady na starnutie obyvateľstva.
- (14) Národný program reforiem Holandska predložený 14. októbra 2005 v súvislosti s obnovenou lisabonskou stratégiou pre rast a zamestnanosť uvádza ako výzvy: zlepšenie ponuky pracovnej sily, rýchlejší rast produktivity práce prostredníctvom posilnenia výskumu, vývoja a inovácií a zlepšenie cenovej konkurencieschopnosti obmedzením nákladov práce. Z nich najmä posilnenie oblasti výskumu, vývoja a inovácií by malo mať významný vplyv na verejné financie. Vzhľadom na obmedzené informácie, najmä pokiaľ ide o časový rozvrh štrukturálnych reforiem v týchto oblastiach, je však ťažké posúdiť, či sú opatrenia opísané v národnom programe reforiem v plnej miere zohľadnené v rozpočtových prognózach programu stability. Zdá sa, že opatrenia v oblasti verejných financií plánované v programe stability sú vo všeobecnosti v súlade s opatreniami, s ktorými sa počíta v národnom programe reforiem.

Rada vzhľadom na uvedené hodnotenie víta úsilie holandskej vlády v roku 2005 zamerané na ďalšie zníženie deficitu pod referenčnú hodnotu 3 % HDP po včasnom odstránení nadmerného deficitu, a rovnako aj skutočnosť, že holandské orgány majú v úmysle dodržiavať strednodobý cieľ počas celého programového obdobia. Rada vyzýva Holandsko, aby aj vzhľadom na výsledky v roku 2005, ktoré boli lepšie než sa očakávalo, udržalo silnú rozpočtovú pozíciu v roku 2006, ako aj v ďalších rokoch.

Porovnanie kľúčových makroekonomických a rozpočtových prognóz

		2004	2005	2006	2007	2008
Reálny HDP (zmena v %)	PS dec. 2005 ⁽¹⁾	1,7	0,75	2,5	2,5	2,25
	KOM nov. 2005	1,7	0,5	2,0	2,4	—
	PS nov. 2004	1,25	1,5	2,5	2,5	—
Inflácia HISC (v %)	PS dec. 2005	1,4	1,5	1,5	1,1	—
	KOM nov. 2005	1,4	1,7	2,0	1,9	—
	PS nov. 2004	1,25	1,25	1,5	1,5	—

		2004	2005	2006	2007	2008
Produkčná medzera (v % potenciálneho HDP)	PS dec. 2005 ⁽²⁾	- 1,5	- 2,3	- 1,5	- 1,1	- 0,9
	KOM nov. 2005 ⁽⁴⁾	- 1,3	- 2,2	- 1,9	- 1,4	—
	PS nov. 2004	- 2,1	- 2,2	- 1,5	- 0,9	—
Saldo verejných financií (v % HDP)	PS dec. 2005	- 2,1	- 1,2	- 1,5	- 1,2	- 1,1
	KOM nov. 2005	- 2,1	- 1,8	- 1,9	- 1,5	—
	PS nov. 2004	- 3,0	- 2,6	- 2,1	- 1,9	—
Primárne saldo (v % HDP)	PS dec. 2005	0,6	1,4	1,1	1,4	1,5
	KOM nov. 2005	0,5	0,7	0,6	1,0	—
	PS nov. 2004	- 0,1	0,3	0,7	0,8	—
Cyklicky upravené saldo = štrukturálne saldo ⁽³⁾ (v % HDP)	PS dec. 2005 ⁽²⁾	- 1,3	0,0	- 0,7	- 0,6	- 0,6
	KOM nov. 2005	- 1,4	- 0,6	- 0,8	- 0,7	—
	PS nov. 2004	- 1,6	- 1,2	- 1,2	- 1,3	—
Hrubý verejný dlh (v % HDP)	PS dec. 2005	53,1	54,4	54,5	53,9	53,1
	KOM nov. 2005	53,1	54,0	54,2	53,8	—
	PS nov. 2004	56,3	58,1	58,6	58,3	—

Poznámky:

(1) Na ďalšie výpočty boli použité zodpovedajúce bodové odhady.

(2) Výpočty útvarov Komisie vychádzajú z údajov uvedených v programe.

(3) Keďže program nekonkretizuje žiadne jednorazové ani iné dočasné opatrenia, cyklicky upravené saldo a štrukturálne saldo sa zhodujú.

(4) Založené na odhadovanom potenciálnom raste na úrovni 1,5 %, 1,6 %, 1,7 % a 1,8 % postupne v rokoch 2004 – 2007.

Zdroj:

Program stability (PS), hospodárske predpovede útvarov Komisie z jesene roku 2005 (KOM), výpočty útvarov Komisie.